

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XV. Quia sæpè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

cia tribuere non potest, sicuti prius poterat, tunc habemus textum expressum hic, quod revocatio, etiam particulari sententia, aut rescritto Principis facta, effectum sortitur, antequam privilegiato, aut commissario innoverit.

Notandum sextò. Jus Expectativæ tendit ad beneficium aliquo modo determinatum, videlicet, quod proximè vacaturum est, quale jus inferiores Papà dare non possunt. Interim potest Capitulum, v. g. Canonicum creare, ita ut habeat jus indeterminate petendi, ut sibi provideatur, sicut explicavi in *c. relatum 9. & c. dilectus 13, hoc tit.*, & docet *Anchoran in q. hi qui 12. in fine hoc libro & titulo.*

9 Notandum septimò. Mandatum solvitur morte mandantis, si res adhuc integra est, seu negotium nondum cœptum. *L. mandatum 15. c. mandati.* Et habet id etiam locum in jurisdictione demandata, ut tacite revocata sit per mortem mandantis. *L. & quia 6. ff. de jurisdic. omnium judicam.*

Limitari debet primò. Si procurator ad negotia quidpiam egerit, vel contraxerit post mortem aut revocationem probabiliter ab ipso ignoratam, acta valida censentur. *L. si mandassent. 15. leg. inter 26. ff. mandati.* Excepto procuratore ad matrimonium contrahendum. *c. ult. de procuratoribus, in 6.*

Limitatur secundò. Si simplex etiam mandatarius, aut nuncius post mandantis mortem, aut revocationem probabiliter ignoratam, expensas fecit, vel si mandatum habuit non tantum donandi, (prout docui *lib. 3. tract. 4. c. 1. n. 5.*) sed onerosos contractus celebrandi, adeoque non agatur duntaxat de lucro non capiendo, sed damno vitando, actio competit adversus mandantem, ejusve hæredes ad præstandum id, quod interest. *§. rectè quoque instr. de mandato,* & docet *Gl. in cit. L. mandatum, v. finitur. Mol. tract. 2. disp. 263. n. 4.*

Limitatur tertio. Si mandatarius, aut servus calendario Præfectus, ignoratà revocatione, debita domini acceperit, debitores ei bonà fide solventes, liberantur. *L. si quis servo 18. L. cum quis mandatum 38. §. si debitorem ff. de solutionibus.* Tamen si itaque tali mandatario post mandatum revocatum bona fide solvens liberari debeat, tamen ei promittens contrahere non debet obligationem, uti hic dicitur, & *L. ejus qui 41. ff. de rebus creditis,* quia proniora jura esse solent ad liberandum, propter aequitatis rationem, quàm ad obligandum. *L. Arianus 47. ff. de obligationibus.* Quare inquit *Gl. marginalis ibidem.* facilis exceptio datur, quàm actio ex *L. 1. §. cum ff. de pignoratitia actione.*

Notandum octavo. Si dominus servo peculium indulserit, solà voluntate ipsi auferre potest, *L. non statim 8. ff. de peculio;* non tamen solà voluntate dominus ex rebus suis servo peculium statuere potest, sed opus est traditione aut acceptatione. *cit. L. non statim.* Quare *Gl. ibidem* ait, quod non tam facile res acquiritur, quàm amittitur, & quod non semper contrariorum eadem ratio sit, prout etiam supra notavi *not. in fine.*

CAPITULUM XV.

Quia sæpè.

PARAPHRASIS.

Pontifex contulit Canonicatum Titio, datis executoribus, qui ei præbendam, si tunc vacaret, alioquin proximè vacaturam, assignari curarent: postea verò idem Pontifex Canonicatum contulit Sempronio, datis executoribus, qui ipsi præbendam, & dignitatem, vel officium, cum occasione obtulerit, assignari facerent; cum hi duo expectarent, accidit, ut præbenda, & dignitas, seu officium vacarent, v. g. per mortem Decani, aut Custodis. Queritur, num præbenda debeat Titio priori impetranti, an Cajo

posteriori. Respondet Bonifacius VIII. esse distinguendum, si præbenda separata est à dignitate vel officio, debetur primo impetranti Titio, cum non fuerit intentio Papæ per secundum mandatum præjudicare Titio, seu jus ejus auferre, nisi id claris verbis exprimat; sin autem præbenda annexa est dignitati, vel officio, tunc in illius assecutione præferendus est posterior impetrans.

SUMMARIUM.

1. Quod Princeps per secundum rescriptum, aut gratiam velit alicui auferre jus acquisitum, non est præsumendum.
2. Inter connexa, qui unum assequitur, etiam alterum assequi debet.
3. Et hinc indirectè sapius ratione accessionis de bonis temporalibus cognoscere potest Prælatus Ecclesiasticus, qui de principali, cui est annexio temporalium facta, cognoscere potest.

¹ Notandum primò. Non est præsumendum, quòd Princeps per secundum rescriptum, vel gratiam factam, auferre velit jus acquisitum alteri, per prius rescriptum, aut gratiam priorem, ut hic dicitur & in c. *quomòs is 8. de rescriptis in 6.* Si tamen Papa exprimat, ut posterior in data præferatur alijs omnibus, servanda est voluntas Papæ, quippe in his beneficialibus plenam potestatem habentis, ut ait *Gl. in cit. c. quomòs.*

² Notandum secundò. Sæpè contingit, ut aliquis jure connexionis aliquid accipiat, quod per se ac separatim accipere non possit. Ita *Gl. hic not. 2. & dictum est suprà c. super eo 6. hoc tit. & libro.* Deinde inter connexa, qui unum assequitur, etiam alterum assequi debet, cum non possit unum admittere, & alterum refutare.

³ Corollarium. Inter duo coherentia valde interest, utrum eorum principale sit; id enim attendi debet, ejusque natura, ac conditiones consideranda sunt, cum alterum accessoriè consequatur; exempli causâ, in

quocunque beneficio Ecclesiastico, ac prælatura duo insunt, jus spiritualis tituli, & temporalia dona, sive redditus. Quare cum illud principale sit, idè de beneficijs ac prælaturis disponere, & providere, lites circa ea ortas cognoscere, ac dirimere, ad Ecclesiasticos Prælatos pertinet, non ad sæculares potestates: tametsi enim sæcularis potestas cognoscere possit de bonis temporalibus Ecclesiarum, maximè, si feudalia sint, quatenus ea secundum se spectantur, v. g. si prælatus litem habeat circa prædium cum vicino Comite Imperij, non tamen cognoscere potest, si lites oriatur circa bona Ecclesiarum, etiam feudalia, non secundum se, & principaliter, sed tantum accessoriè, si nimirum quærat de beneficij, aut prælaturæ titulo, ad quem pertineat, vel de jure collationis, ad quem spectet; talis causa ex proprio objecto Ecclesiastica, & spiritualis est, adeoque extra limites sæcularis potestatis; consequenter sæcularis Magistratus de Bonis hujusmodi Ecclesiarum disponere non potest, ea transferendo, aut à titulis suis abstrahendo.

Vice versâ autè licet Prælati Ecclesiastici, & ipsemet sumus Pontifex de bonis feudalibus Ecclesiarum per se, ac directè cognoscere non possint, c. *ex transmissa 6. & c. sequenti de foro competente*, tamen per accessionem seu coherentiam possunt id, quando illam definiunt, & consequenter cognoscunt, ad quem bona, beneficia, aut prælaturæ, seu feudalia sint, seu non feudalia, pertinere debeant.

CAPITULUM XVI.

Cum in illis.

PARAPHRASIS.

Si Papa mandet, ut Titio in aliqua Ecclesia provideatur dignitas, personatus, aut aliud beneficiū quodcunque, nullâ de Animarum curâ mentione factâ, nò potest vi hujus mandati provideri beneficiū personatus, aut dignitas curam Animarum annexam habens, propterea, quòd in illis, qui

ad